

Komise životního prostředí Akademie věd České republiky
Společnost pro trvale udržitelný život

Tisková zpráva

Metropolitní plán Prahy: občané žádají akademii věd o pomoc

Odborná i široká veřejnost sleduje se znepokojením uzavřenost přípravy nového územního plánu hl. m. Prahy a upozorňuje na metodické i věcné nedostatky v dosud zveřejněné dokumentaci. Akademie věd ČR může nabídnout jak platformu pro otevřená jednání, tak zapojení svých odborníků.

Komise pro životní prostředí AV ČR spolu se Společností pro trvale udržitelný život (STUŽ) uspořádaly ve středu 15. 3. 2017 již druhý seminář věnovaný přípravě nového územního plánu hl. m. Prahy, tzv. Metropolitního plánu Prahy (MPP). Semináře se zúčastnili mj. náměstkyně primátorky Petra Kolínská a ředitel odboru územního rozvoje pražského magistrátu Martin Čemus. Pozvání bohužel odmítli zpracovatelé plánu z Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy.

V panelu vystoupil Karel Maier z Fakulty architektury ČVUT, který připomněl, že žádoucí „město krátkých vzdáleností“ by mělo být polycentrické, ale základní urbanistická koncepce MPP je koncentrická. Jaroslav Novák z Odboru ochrany přírody a krajiny Magistrátu hl. m. Prahy (MHMP) poukázal na nedostatečný respekt k přírodní složce městského prostředí a legislativně problematickou (= slabou) ochranu rozsáhlých ploch stávající zeleně před možným zastavěním. Jarmila Kubíková představila přírodu Prahy jako výjimečně cenný fenomén evropského významu.

Následovala bohatá diskuse. Několik jejích účastníků se zajímalo, ovšem marně, o to, jak byly do vznikajícího návrhu MPP zapracovány již vloni v létě vznesené vážné připomínky mj. od městských částí a od oponentní pracovní skupiny, zřízené Radou hl. m. Prahy (pokud vůbec zapracovány byly). Další diskutující upozornili, že navrhovaný MPP zatím nezohledňuje vazbu nejen na bezprostřední sousední osídlení metropole, ale ani na celou strukturu osídlení středočeského prostoru a celé ČR, ačkoliv jde o spojitě nádoby se společnými limity růstu.

„Znečištěné ovzduší prokazatelně přispívá ke zhoršení zdravotního stavu Pražanů, hlavním viníkem je automobilová doprava“ připomíná Radim Šrám, předseda Komise životního prostředí AV ČR. „Lidé potřebují kvalitní životní prostředí. Město má být vlídné pro občany, životní prostředí ovlivňuje kvalitu života a zdraví občanů. V Praze je důležitý každý strom a občanská vybavenost. Množství zeleně je nutné zvyšovat, vše se promítne na zdravotním stavu populace.“

„Členové STUŽ i dalších spolků opakovaně poukazují na nedostatky při přípravě Metropolitního plánu Prahy, uvedl Pavel Šremer, vedoucí pražské skupiny Společnosti pro trvale udržitelný život. „Děkujeme Akademii věd ČR za uspořádání obou seminářů a žádáme, aby se do přípravy MPP i nadále zapojovala. Věříme, že zpracovatelé nového územního plánu Prahy už zlepší dialog s veřejností a také využijí expertízu, kterou AV ČR disponuje. Je to jak v zájmu pražské přírody, tak v zájmu kvality života obyvatel Prahy a spokojenosti jejích návštěvníků.“

Kontakty:

MUDr. Radim Šrám, DrSc., předseda Komise pro životní prostředí AV ČR, sram@biomed.cas.cz

Mgr. Pavel Šremer, vedoucí pražské skupiny STUŽ, tel. 732 966 595, sremer@seznam.cz

Video ze semináře ke shlédnutí <http://stuz.cz/>, závěry ze semináře viz přílohu tiskové zprávy

Posouzení MPP Asociací pro urbanismus a územní plánování ČR (<http://www.urbanismus.cz>).

Příloha tiskové zprávy: Metropolitní plán Prahy: občané žádají AV ČR o pomoc!

Dne 15.3.2017 se konal již druhý seminář na téma Metropolitní plán Prahy, tentokrát měl téma „Metropolitní plán Prahy - jak dál?“. Pořádala ho Komise pro životní prostředí AV ČR spolu se Společností pro trvale udržitelný život, kde byla k problémům kterým Praha dnes čelí, vytvořena Pražská pracovní skupina. V Praze aktuálně probíhá horlivá diskuze o způsobu a formě zpracování nového Metropolitního plánu, který by měl Praze ukázat cestu a vizi rozvoje a plánování města do budoucna. K diskusi nad Metropolitním plánem byli pozváni: za zhotovitele – Institut plánování rozvoje hl.m.Prahy, hlavní projektant Ing. arch. Roman Koucký, za pořizovatele – ředitel Odboru územního rozvoje MHMP, Ing. Martin Čemus a znovu také náměstkyně primátorky Petra Kolínská.

Úvodem přečetl moderátor Pavel Šremer omluvný dopis zhotovitele, ve kterém sděloval, že se semináře nezúčastní ani nevyšle žádného zástupce, což se ukázalo později jako závažný nedostatek celého semináře. Názorně to ilustrovalo, jak funguje slibovaná „ozvučná deska“ pro komunikaci tvůrců plánu s odbornou i laickou veřejností.

V panelu nejdříve vystoupili náměstkyně Kolínská a ředitel Čemus za pořizovatele Metropolitního plánu Prahy (dále jen MPP), následoval Prof. Maier z Fakulty architektury ČVUT s rozбором základní urbanistické koncepce, arch. Novák z Odboru ochrany přírody a krajiny MHMP s rozбором obsahu MPP ve vztahu k absentující ochraně a (ne-)respektování přírodní složky prostředí, doc. Kubíková navázala s širším kontextem přírody a krajiny Prahy a kritikou jeho podcenění v obrazu města v MPP, a v rámci diskuze vystoupil i doc. Durdík z Fakulty stavební ČVUT s prezentací hlavních výhrad Asociace pro urbanismus a územní plánování k obsahu i metodice zpracování MPP.

Z vystoupení panelistů a z diskuze vyplynulo, že:

- Hlavní město Praha, jeho orgány samosprávy a přeneseného výkonu státní správy na úseku územního plánování, schválily v roce 2011 nezodpovědně ukončení prací na již projednaném konceptu nového ÚPn, přitom ale nebyly s to formulovat smysluplné zadání, co a jak má zhotovitel v plánu řešit jinak, jaké jsou představy samospráv města a jeho městských částí o dalším vývoji, a nechaly to trestuhodně na zhotoviteli Metropolitního plánu. Přitom se i nadále chovají zcela pasivně, ačkoliv čas ubíhá a blíží se zákonný termín 12/2020, do kdy mají mít všechna města a obce ČR územní plány, vydané v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění; nesledují průběžně postup prací na úpravách a doslova to „nechávací vyhnít“ v šeru IPR v rukou arch. Kouckého a jeho týmu,
- MPP je v předpokladu nárůstu města do roku 2050 o dalších cca 400 tis. obyvatel zjevně předdimenzovaný, a spolu s tlakem na rozvoj ve vnitřním městě, a ne na periferii, ohrožuje jak městskou památkovou rezervaci a prostorové vztahy mimo ni, tak unikátní přírodní složky prostředí, město ozvláštňující a obohacující přinejmenším stejně, jako lidmi vytvořené urbánní hodnoty města,
- Zadavatel ani zhotovitel se vůbec nezabývali při zvažování dalšího rozvoje Prahy možnostmi funkční kooperace s blízkými městy, jako je zejména Kladno, (stejně jako

Praha vzdálené od letiště Václava Havla, spojené s Prahou v budoucnu rychlodráhou, a s přebytkem ploch brownfields, hledajících nové funkční využití a prostorové dotvoření), příp. i další města, jako jsou Lysá n. L. s Milovicemi, Kralupy n. Vlt., a některé další blízké obce, ačkoliv by to do určité míry řešilo problémy naznačené v předchozím bodě; představitelé města nekomunikují dostatečně s představiteli Středočeského kraje o záležitostech společného zájmu, jako je občanská, technická a dopravní vybavenost a obsluha společně sdíleného prostoru,

- MPP je ve stávající podobě neprojednatelný a neschvalitelný. Vyžaduje ještě před veřejným projednáním výrazné dopracování a v mnohém i přepracování, a to co do formy i obsahu, neboť je v rozporu jak s předpisy pro územní plánování, tak se schválenými ZÚR Prahy jako kraje. MPP je vadný i co do deklarovaného účelu, rezignuje na úlohu územního plánu jako zastřešujícího regulačního a iniciačního nástroje, koordinujícího různé dílčí veřejné zájmy, obsažené ve speciálních právních předpisech, promítající se do funkčního i prostorového uspořádání města, je vadný co do metodiky zpracování a dokonce i základní urbanistické koncepce,
- MPP ignoruje reálný demografický vývoj v ČR a nezohledňuje vazbu nejen na bezprostřední sousední osídlení v pražském regionu, ale ani na celou strukturu osídlení středočeského prostoru a celé ČR, ačkoliv jde o spojitě nádoby, s vlastními společnými limity růstu,
- MPP v rozporu se schválenými Zásadami územního rozvoje Prahy jako kraje prosazuje namísto polycentrického vývoje k „městu krátkých vzdáleností a nízkých nároků na dopravu“, naopak monocentrické přetěžování historického městského jádra a kompaktně zastavěného území, jeho stávající dopravní i technické infrastruktury, s krátkozrakým protěžováním pouze ekonomistického pohledu na investiční i provozní náklady města v přepočtu na obyvatele,
- MPP věnuje zcela nedostatečný prostor ochraně a využití unikátní přírodní složky prostředí města a jeho krajinného zázemí v kontextech všech jeho chráněných, i formálně nechráněných, ale ochrany hodných kvalit, počínaje geologickým prostředím, vodními prvky, přes biotu až k zoologické bohatosti a pestrosti, podílející se významně na celkově utvářené kvalitě prostředí města; nerespektuje vnitroměstskou zeleň, chráněná území přírody, ÚSES a další přírodní prvky, zahrnuté do (podle MPP) „zastavitelného území města“,
- MPP používá nestandardní grafiku i pojmosloví, neodpovídající stavebnímu zákonu a navazujícím vyhláškám. Významy používaných symbolů, značek a pojmů jsou neurčité a nekonzistentní, vágní a právně nevymahatelné, takže nemohou poskytnout pevnou oporu stavebnímu úřadu v územních a stavebních řízeních, ani při řešení právních sporů se stavebníky, investory a developery, u správních soudů.
- Přes tvrzení zhotovitelů, že MPP obsahuje, na rozdíl od dosud platného ÚPn města z roku 1999, nově i kvalitní výškovou regulaci, je tato ve skutečnosti metodicky pochybná a nesporně horší, než navržená v zavrženém konceptu ÚPn z roku 2010. Tam byla založená na respektu k výšce konkrétní okolní zástavby, nikoliv v neústrojně čtvercové síti, a na exponovaných horizontech i na ověřování v trojrozměrném zobrazení v GIS s modelací terénu i zástavby. Mnohem kvalitněji byla v tomto smyslu ochráněna i pražská památková rezervace a dálkové pohledy z ní i do ní.

- MPP tak mnohem více, než k ochraně skutečných veřejných a dlouhodobých zájmů na harmonickém a především kvalitativním, nikoliv kvantitativním rozvoji, vytváří prostor pro ničím neregulované počínání developerů, k prosazení dílčích, soukromých, skupinových a krátkodobých ekonomických zájmů. Vytváří tak další prostor pro korupci a zcela diskredituje snahy o důstojné pokračování tradice racionálního funkčního využití, prostorového uspořádání a vysoké kvality veřejných prostorů i architektury, která Prahu zdobila a je důvodem její atraktivity pro obyvatele i návštěvníky.

Tento druhý seminář KŽP AV ČR a STUŽ vhodně doplnil výklad zhotovitelů z předešlého semináře o pohled odborníků nezainteresovaných přímo v týmech zhotovitele a správních orgánech pořizovatele, o vyjádření MČ, odborné i laické veřejnosti, které se předtím pro časovou tíseň nedostala ke slovu. Také diskuse byla tentokrát strukturovanější, odborně fundovanější a méně emotivní, také díky kvalitnímu moderování.

Pokud bylo cílem uspořádání semináře KŽP AV ČR a STUŽ oživení aktivit pořizovatele tváří v tvář tristnímu stavu MPP, k provedení jeho akutních úprav pod průběžným dozorem, což se zatím zjevně neděje, ačkoliv od jeho odevzdání již uplynul více než půlrok, a pokud si z diskuse představitelé veřejné správy města odnesou celou tu hrůzu poznání, že jde o obrovský průšvih, s trestuhodnými ztrátami času, lidské energie i finančních prostředků, takže je třeba začít rychle a promyšleně konat a prolomit dosavadní pasivní setrvačnost, splnil by svůj účel. Přiznání, že reálný termín vydání MPP shledávají dnes orgány hlavního města někdy v letech 2022 – 2023, svědčí bohužel zatím o opaku.

Účastníci podpořili posouzení MPP vypracované pro Magistrát Asociací urbanismu a územního plánování. Žádají úpravy MPP dle doporučení tam obsažených.

Kontakty:

MUDr. Radim Šrám, DrSc., předseda Komise pro životní prostředí AV ČR, sram@biomed.cas.cz

Mgr. Pavel Šremer, vedoucí pražské skupiny STUŽ, tel. 732 966 595, sremer@seznam.cz

Video ze semináře ke zhlédnutí na <http://stuz.cz/>.

Posouzení MPP Asociací pro urbanismus a územní plánování ČR (<http://www.urbanismus.cz>).